

Testare în vederea admiterii la Centrul de Excelență Iași

Limba și literatura română, Clasa a X-a

An școlar 2025-2026

Subiectul I

50 de puncte

Citește următorul fragment:

Eram de vreo doi ani și jumătate când ne-am mutat în Maieru. Cea dintâi amintire a existenței mele e chiar de la sosirea noastră aici. Amintirea e mai precis conturată și e de ordin auditiv. Cred că am ajuns noaptea târziu în sat, cu o căruță pe care erau încărcate diferite mobile și bagaje și în care, undeva, mă găseam și eu. [...] Amintirea aceasta dintâi e ca o deșteptare din somn prin întuneric, când urechea înlocuiește toate celelalte simțuri.

Părea că se oprise căruța; încetase zgomotul roților, un zgomot în care intra scârțâitul ușor al osiilor și hârâitul monoton al obezilor* brăzdând adânc trupul pietros al șoselei. Poate că tocmai încetarea bruscă a acestui zgomot adormitor prin insistența lui m-a deșteptat și mi-a deschis conștiința. După o tăcere de câteva clipe, am auzit deodată un zgomot nou, ciudat, zgomotul pe care-l face, când se sparge, o tablă de sticlă, acoperită cu stofă. Imediat apoi glasul tatii, cunoscut: „Na, că s-a spart ceva!”. Și după el glasul mamei, mai liniștitor, pentru mine, deși glasul părea speriat: „Vai de mine, numai să nu se fi prăpădit oglinda cea mare!” Amândurora le-a răspuns nepăsător, mormăind somnoros, un glas necunoscut: „Apoi că prea multe catrafuse...”. Glasul acela străin a fost întrerupt și acoperit de un sunet metalic, clar și dulce, de clopoțel, scuturat nervos; calul, extenuat, încerca desigur să-și scuture osteneala din oase.

Câteva clipe fu iarăși tăcere. Doar cineva umbla pe lângă căruță cu pași moi care parcă se topeau în beznă. Pe urmă, brusc, alt zgomot straniu, niște aripi, care se zvârcoleau undeva chiar lângă mine, urmate de un „cucurigu” prelung și foarte pătrunzător.

— Tii, trăzni-te-ar, că m-ai și speriat, cocoș nebun ce ești! făcu glasul mamei, căutând să-și ascundă spaima sub o închipuire de glumă.

— Apoi el își face datoria cum i-a poruncit Dumnezeu – murmură glasul necunoscut, cu pauze icnitoare, ca și când ar fi dezlegat cu greutate ceva în vreme ce vorbea.

Atâta e amintirea. Într-un continuu de întuneric, glasuri distincte, cuvinte rămase în ureche (când aud și azi mai ales cuvântul „catrafuse”, îmi răsună în suflet culoarea și tonalitatea glasului de atunci), sunetul de clopoțel și cântecul cocoșului. De câte ori călătoresc noaptea cu trăsura și opresc undeva la șosea, prima clipă de liniște deplină face să mi se trezească îndată în toată ființa mea simțămintele aceluia întâi moment de viață conștientă. De câte ori aud noaptea o căruță trecând pe șosea și sunetul clopoțelilor, inima mea vibrează întocmai ca în cea dintâi deșteptare a conștiinței, vibrează fără voia mea, ca și când s-ar fi atins coarda cea mai trainică a existenței mele sau poate însăși axa imaterială, enigmatică și eternă a sufletului. Cântecul cocoșului îmi inspiră și azi totdeauna spaimă amestecată cu plăcere...

Liviu Rebreanu, *Mărturisiri* (în volumul *Amalgam*, 1943)

**obadă* – bucată de lemn care, îmbinată cu altele, alcătuiește partea circulară a unei roți de lemn

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate în secvența: *Glasul acela străin a fost întrerupt și acoperit de un sunet metalic, clar și dulce, de clopoțel, scuturat nervos; calul, extenuat, încerca desigur să-și scuture osteneala din oase.* **10 puncte**

2. Precizează vârsta de la care datează prima amintire a lui Liviu Rebreanu. **10 puncte**

3. Explică un posibil motiv al îngrijorării mamei. **10 puncte**

4. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, modul în care prima amintire se reflectă în experiența ulterioară a lui Liviu Rebreanu, așa cum reiese din ultimul paragraf. **10 puncte**

5. Crezi că există vreo legătură între biografia scriitorilor și opera acestora? Răspunde în 50-60 de cuvinte, valorificând textul dat. **10 puncte**

Subiectul al II-lea

40 de puncte

Redactează un eseu de minimum 300 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text epic studiat.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales din textul epic studiat;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;
- asocierea/compararea/corelarea personajului din textul ales cu un alt personaj, din lecturile tale particulare.

Notă: se acordă 10 puncte din oficiu. Timp de lucru: 60 de minute. Succes!

Testare în vederea admiterii la Centrul de Excelență Iași

Limba și literatura română, clasa a X-a, an școlar 2025-2026

Barem de evaluare și notare

Subiectul I

50 de puncte

1. Notarea sinonimelor pentru sensul din text al cuvintelor date – 2x5p **10 puncte**
2. Precizarea vârstei de la care datează prima amintire a lui Liviu Rebreanu – 10p **10 puncte**
3. Explicarea unui posibil motiv al îngrijorării mamei – nuanțat/partial – 10p/5p **10 puncte**
4. Prezentarea, în 30 – 50 de cuvinte, a modului în care prima amintire se reflectă în experiența ulterioară a lui Liviu Rebreanu, așa cum reiese din ultimul paragraph – nuanțat, detaliat/partial, cu unele idei – 10p/5p **10 puncte**
5. Formularea răspunsului la întrebare – 4p; Valorificarea textului dat – 6p. **10 puncte**

Subiectul al II-lea

40 de puncte

Redactarea unui eseu de minimum 300 de cuvinte, despre *particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text epic studiat.*

Conținut – 30 puncte (3x10p)

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales din textul epic studiat – 10p/8p/5p;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales, prin două episoade/secvențe commentate – 2x5p;
- asocierea/compararea/corelarea personajului din textul ales cu un alt personaj, din lecturile tale particulare – 10p/5p/1p.

Redactare – 10p (claritatea ideilor – 2p, corectitudinea exprimării – 2p, ortografie – 2p, punctuație – 2p, lizibilitate – 1p, așezare în pagină- 1p)

Notă: Pentru acordarea punctajului la redactare, eseu trebuie să aibă minimum 300 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Total: 100 puncte